

Plaćanje naloga i dohvat izvoda u računovodstvenom programu Pantheon

Ivan Tomljenović, struč. spec. comm.

Europski parlament u veljači je predstavio zakon o trenutnim plaćanjima kojima će banke i pružatelji platnih usluga (PSP-ovi) u roku od devet, odnosno 18 mjeseci morati uvesti instant plaćanja i zaprimanja takvih uplata. Riječ je o novčanim transferima koji se moraju realizirati u roku od deset sekundi, neovisno o tome u kojem trenutku u danu su zadani i u kojoj državi na području Europske unije. Ovime u povijest odlazi stari klirinški model koji, iako je pružao platni sustav raspoloživ 365 dana u godini, ipak nije omogućavao provedbu plaćanja između različitih bankarskih sustava u 104 dana vikenda. Prijenos novca obavljao se samo tijekom radnog vremena, a uplate su sjedale sljedeći dan ili čak s tri kalendarska dana razmaka, što je poduzetnicima stvaralo zastoje u poslovanju i, povremeno, nepotrebne troškove. Ova je legislativa samo jedan od brojnih pozitivnih promjena nastalih revizijom Direktive o platnim uslugama Europske unije, čija je treća verzija (PSD3) predstavljena u ljeto 2023. godine. Iz prethodne verzije, PSD2, proizašle su dvije temeljne platne usluge, iniciranje plaćanja i informiranje o stanju na računu, koje je prvi licencirani pružatelj, tvrtka Elektronički računi, implementirala u više desetaka računovodstvenih programa pod nazivom merBanking. Za korisnike ove usluge, instant ili trenutna plaćanja ubrzo će postati standardna mogućnost jer je tvrtka Elektronički računi institucija za platni promet registrirana pri Hrvatskoj narodnoj banci.

1. Automatizacija platnog poslovanja

Financijske tehnologije omogućuju inovativan pristup financijskim uslugama, a sam financijski sustav čine jeftinijim, dostupnijim i učinkovitijim i za pružatelje usluga i za potrošače. Vrijednost takvih usluga prepoznali su i proizvođači računovodstvenih programa i programskih rješenja, odnosno njihovi partneri koji su implementirali usluge plaćanja i brojne druge usluge u oblaku, koje je ranije pružao isključivo financijski sektor. Među prvima je vrijednost fintech usluga prepoznalo poduzeće Aliquantum Idea, dugogodišnji Datalab partner, integriravši uslugu iniciranja plaćanja direktno iz ERP-a Pantheon. Osim ove usluge, koja se u engleskoj inačici naziva Payment Initiation Service (PIS), korisnicima Pantheona dostupna je i usluga dohvaćanja informacija o stanju računa, Account Information Services (AIS), koja ujedno omogućuje i praćenje promjena te trenutno stanje na svim poslovnim računima tvrtke direktno kroz poslovni program (ERP).

Uslugu merBanking, unutar Pantheona kod partnera Aliquantum Idea, mogu direktno aktivirati vlasnici bankovnih računa ili ovlašte-

nici po računima u ime klijenta, kao što su računovodstveni i knjigovodstveni servisi. Primjenom platnih usluga unutar računovodstvenog programa dodatno se automatizira proces plaćanja, dohвата i knjiženja izvoda te dohвата transakcija i balansa na svim transakcijskim računima koje tvrtka posjeduje, odnosno kojima upravlja računovođa u ime klijenta.

2. Dohvat izvoda i automatsko knjiženje

Za razliku od klasičnog učitavanja XML datoteke izvoda, što je usluga koju trenutno pruža većina banka, korisnik Pantheona više ne mora ulaziti u internet bankarstvo, povući datoteku na radnu površinu računala potom je učitati u računovodstveni program, ili je preuzimati putem s e-maila, već to čini automatski. Dovoljno je zadati nalog jednim klikom unutar računovodstvenog programa kako bi se izvod povukao direktno u softver. Unutar programa Pantheon preuzimanje izvoda obavlja se klikom na gumb „uvoz izvoda“, što je pogodnost koju računovodstveni i knjigovodstveni servisi mogu

aktivirati i za sve svoje klijente kojima su ovlaštenici po računu i za to su dobili privolu.

Pri otvaranju forme učitava se izvod od zadnjeg dana, no korisnik može odabrati učitati izvode i za više dana unatrag, što može napraviti tako da odabere razdoblje za koje želi povući izvode o prometu po transakcijskim računima. Sustav je podešen tako da se u folderu ePlati (merBanking) omogućuje spremanje PDF i XML izvoda, primjerice ako korisnik želi naknadno učitati XML, a da slikovni izvod u PDF-u koristi za dodatnu provjeru stavki na izvodu. Izvodi se osvježavanjem automatski prebacuju u camt.053 zadani format za uvoz na Pantheon formu za automatsko knjiženje, a učitanje se obavlja klikom na gumbić eUvezi.

3. Dohvat transakcija i balansa po računima

Korisnicima Pantheona kroz merBanking je omogućen dnevni uvid u tekuće transakcije i raspoloživo stanje po svim transakcijskim računima koji se nalazi se u izborniku pod formom Novac/platni promet. Na formi se pojavljuje stanje svih banaka i transakcijskih računa za koje su korisnici izradili privolu na sustavu merBanking. Korisnik po potrebi može pregledavati i transakcije za ranija razdoblja i to unosom željenog razdoblja i klikom na gumbić Osvježi. Pozicioniranjem na drugi transakcijski račun u tablici računi, otvara se uvid u račun svake sljedeće banke koja je vidljiva na formi, a stanje po njemu vidljivo je s desne strane.

U tablici transakcije vidljive su tekuće uplate i plaćanja nakon provedenih dnevnih ciklusa međubankovnog sravnjenja u NKS-u, no uvođenjem novog zakona koji je Europski parlament nedavno donio, podaci će se osvježavati trenutno, odnosno u deset sekundi od zaprimanja uplate. Korisnik se, pritom, nijednom ne treba ulogirati u internetsko bankarstvo jer su mu informacije o stanju i promjenama po računu dostupne direktno u Pantheon ERP-u.

4. Efikasnije knjiženja izvoda

Proces knjiženja izvoda povučenih kroz merBanking unutar Pantheona skraćuje postupak dobave informacija o transakcijama, što kod velikog broja promjena po računima omogućuje efikasnije praćenje novčanog tijeka unutar poduzeća. Ujedno rješava i problem s kojim se susreću računovodstveni i knjigovodstveni servisi kojima klijenti ne dostavljaju izvode na vrijeme jer sada u svoj Pantheon mogu zaprimati informacije o svakoj promjeni po njihovim računima i ranije zatvarati sve stavke. Postoje servisi koji prakticiraju knjiženje kod svake poslovne promjene, tako da knjiženja uplata mogu obavljati u ciklusima NKS-a ili na svoj nalog u stvarnom vremenu, ali i povlačenjem izvadaka o prometu po računu direktno u računovodstveni program, bez pristupanja internet bankarstvu klijenta. Nastavno na navedeno, usluga informiranja o stanju po računima rješava problem zakašnjele dostave dokumenata u knjigovodstvene servise, a povećava nadzor nad sredstvima klijenata. Automatskim povlačenjem izvadaka i samostalnim knjiženjem stavaka na izvacima, računovodstveni i knjigovodstveni servisi dodatno mogu unaprijediti i ubrzati i vlastito poslovanje te povećati nadzor nad financijskim poslovanjem svojih klijenata jer, između ostalog, u svakom trenutku, unutar Pantheona, vide trenutno stanje po njihovim računima.

5. Usluga iniciranja plaćanja

Usluga plaćanja i iniciranja plaćanja koncipirana je kao samostalna usluga, ali je ujedno i logičan dodatak na postojeće usluge izdavanja i zaprimanja e-računa koje objedinjava u jedinstveni vrijednosni lanac kada govorimo o automatizaciji poslovanja. Aktivacijom usluge u Pantheonu mogu se plaćati i računi u papirnatom obliku, ponude ili putni nalozi, odnosno sve valjane knjigovodstvene isprave koje se evidentiraju i knjiže u programu. Isto se odnosi i na isplatu plaća te drugih vrsta dohodaka koje poslovni subjekt uobičajeno isplaćuje. Korisnici poslovnih transakcijskih računa naloge za plaćanja zadaju iz Pantheona bez posebne prilagodbe i integracije sa svojom poslovnom bankom. Korisnik više ne mora generirati datoteke s platnim nalozima iz ERP-a i potom ih ručno prepisivati ili učitati u internetsko bankarstvo, već pojedinačne i grupne naloge plaća automatski iz Pantheona.

6. Zadavanje naloga za plaćanje iz Pantheona

Nakon knjiženja računa, korisnik priprema podatke za plaćanje tih računa i izravno kreira platne naloge u formu Likvidatura. Potrebno je odabrati koje račune plaća i s kojim datumom valute te klikom na gumbić ePlati (merBanking) kreira datoteke za plaćanje iz Pantheona. Korisnik u formi sustava ePlati (merBanking) može još jednom provjeriti jesu li iznosi plaćanja točni, nakon čega ih šalje na autorizaciju i plaćanje. Autorizaciju platnog naloga obavlja direktno korisnik platne usluge putem jedne od raspoloživih metoda snažne autentifikacije klijenta (SCA). U konkretnom slučaju, riječ je o dvo-faktorskoj autentifikaciji (2FA), odnosno autorizaciji tokenom, koja se smatra najsigurnijim načinom autentifikacije jer isključivo osoba koja posjeduje token, ili je ovlaštena za njegovo korištenje, može pristupiti stranici i autorizirati nalog. Po zadavanju naloga za plaćanje i autorizacije, banka povratno javlja informaciju o statusu platne transakcije u računovodstveni program. Osvježavanjem statusa naloga, korisnik u svakom trenutku može pratiti jesu li nalozi prošli i kakvo je trenutno stanje njegovih poslovnih računa, a da nije morao pristupiti u internet bankarstvo. Kroz uslugu iniciranja plaćanja integriranu u poslovni softver, mogu se inicirati i buduća pojedinačna te grupna plaćanja: korisnik u računovodstvenom programu zadaje nalog i vrijeme provođenja budućeg plaćanja te ga šalje putem platforme prema banci. Banka pohranjuje buduću platnu transakciju i provodi je na željeni dan temeljem primljenog i autoriziranog naloga.

7. Jednokratna plaćanja

Osim instant plaćanja, usluga iniciranja plaćanja i informiranja o promjenama po računu, PSD2 je donijela i druge financijske usluge u računovodstvene programe i servise za razmjenu eRačuna. Jedna od njih je mogućnost jednokratnih platnih transakcija iz popisa primljenih računa na servisu mojeRačun. Korisnici servisa mogu platiti sve zaprimljene eRačune, bez „ulogiravanja“ u internetsko bankarstvo, direktno iz sustava informacijskog posrednika.